

Základy speciální pedagogiky 1

Psychopedie

Vzdělávání v období povinné školní docházky

- základní vzdělání navazuje na rodinnou výchovu a předškolní vzdělávání;
- nástup do školy – standardně věk 6 let x u dětí se SVP téměř vždy odklad;
- škola a žáci s LMP:
  - co nejmenší propast mezi učením a životem,
  - propojení učení a praxe,
  - vyučování „bez“ rozvrhu hodin

Základní škola praktická

- dřívější označení: zvláštní škola;
- žáky ZŠ praktické jsou: žáci v pásmu lehké mentální retardace, v pásmu podprůměru či v hraničním pásmu, příp. žáci s poruchou koncentrace a poruchami chování;
- školní docházka – 9 let, dva stupně ;
- zařazení žáka do ZŠ praktické může předcházet 2-6 měsíční diagnostický pobyt
- cíl vzdělávání: osvojení si potřebných vědomostí a dovedností, max. socializace, možnost pracovního uplatnění

Základní škola praktická

- výuka se realizuje dle tří vzdělávacích programů:
  - Vzdělávací program zvláštní školy
  - Alternativní vzdělávací program zvláštní školy pro žáky romského etnika
  - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělání pro žáky s lehkým mentální postižením s příslušným Školním vzdělávacím programem

Vzdělávací program zvláštní škola

- tří-stupňový:
  - nižší (1. – 3. ročník),
  - střední (4. – 6. ročník),
  - vyšší (7. – 9. ročník);
- učební plán tvoří: český jazyk, prvouka, vlastivěda, přírodověda, OV, dějepis, zeměpis, matematika, přírodopis, fyzika, chemie, HV, VV, rýsování, PV, TV, ŘV, doplňovací hodiny (k posílení kteréhokoli předmětu) a disponibilní dotace

RVP ZV s přílohou pro žáky s LMP

- každá škola má svůj školní vzdělávací program;
- výuka dle RVP ZV od školního roku 2007/2008;
- charakterizují jej specifické principy, základní cíle;
- vzdělávací obsah je rozdělen do 9 vzdělávacích oblastí: jazyk a jazyková komunikace, matematika a její aplikace, informační a komunikační technologie, člověk a jeho svět, člověk a společnost, člověk a příroda, umění a kultura, člověk a zdraví, člověk a svět práce
- průřezová témata

Hodnocení žáků na ZŠ praktické

- slovní hodnocení
  - tradiční klasifikace známkami
  - podmínky: jednotnost ve všech předmětech a pro celou školu
  - nejčastěji klasifikace známkami
-
- absolventi ZŠ praktické vzdělávající se dle RVP ZV získávají základní vzdělání

Základní škola speciální

- dříve pomocná škola
- určená žákům s takovou úrovní rozvoje rozumových schopností, která jim nedovoluje prospívat na základní škole ani na základní škole praktické, ale umožňuje jim, aby se ve vhodně upravených podmínkách a při odborné speciálně pedagogické péči osvojovali základní vědomosti, dovednosti a návyky, potřebné k orientaci v okolním světě, k dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti na péči druhých osob a k zapojení do společenského života (Švarcová 1997, s. 5)

Základní škola speciální

- pro žáky v pásmu středně těžké mentální retardace, v současné době ale i těžké a hluboké mentální retardace
- vzdělávání dle Vzdělávacího programu pomocné školy
- školní docházka je **10 let**, rozdělena na 4 stupně: *nižší (3 roky), střední (3 roky), vyšší (2 roky), pracovní (2 roky)*
- hodnocení je většinou formou širšího slovního hodnocení
- ukončením tohoto vzdělání získává žák **základy vzdělání**

Základní škola speciální

- učební plán: čtení, psaní, počty, věcné učení, smyslovou výchovu, pracovní a výtvarnou výchovu, tělesnou výchovu, hudební výchovu, řečovou výchovu, nepovinný předmět (zdravotní tělesná výchova, dramatická výchova, sborový zpěv, výtvarné a pohybové činnosti, práce s počítačem) a disponibilní dotaci;
- náplň práce tedy tvoří zvládnutí trivia (čtení, psaní, počty), sebeobsluhy, osobní hygieny, osvojení si pracovních dovedností;

Základní škola speciální

- od roku 2010 vstupuje v platnost Rámcový vzdělávací plán pro základní školu speciální (v současnosti je pilotně ověřován)
- obsahuje dva díly:
  - vzdělávání žáku se středně těžkým mentálním postižením
  - vzdělávání žáku s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami
- vzdělávací oblasti: člověk a komunikace (RV, ŘV), člověk a jeho svět (SV), umění a kultura (HV, VV), člověk a zdraví (ZTV, rehabilitační TV), člověk a svět práce (PV)

Přípravný stupeň základní školy speciální

- zřizován pro žáky s těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem, u nichž je předpoklad rozvoje rozumových schopností;
- zakotven ve školském zákoně;
- je až na 3 roky;
- vzdělávání dle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy*;
- plán obsahuje 20 hodin týdně;
- rozumová výchova, smyslová výchova, pracovní a výtvarná výchova, tělesná výchova a hudební výchova;

Přípravný stupeň základní školy speciální

- školní vzdělávací program
- rozšíření RVP ZŠS formou přílohy nebo dodatku
- vychází z RVP PV a je rozšířen o činnosti vedoucí k utváření klíčových kompetencí uvedených v RVP ZŠS
- děti získávají osvědčení

Přípravný stupeň základní školy speciální

- výchovně vzdělávací činnost zabezpečují současně dva pedagogičtí pracovníci;
- materiální zázemí: třída + místnost pro individuální práci, relaxaci, rehabilitační cvičení;
- výuka v počtu 4-6 žáků
- učitel využívá vždy motivující slovní hodnocení;
- po ukončení přípravného stupně:
  - vzdělávání dle Vzdělávacího programu pomocné školy -> základní škola speciální
  - vzdělávání dle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy -> rehabilitační třídy ZŠ speciální

Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy

- určen žákům s těžkým a hlubokým mentálním postižením a s kombinovanými vadami;
- tímto vzdělávacím programem se vyřešil problém osvobození od povinné školní docházky (naplněna Ústava ČR);
- v případě progrese rozumových schopností možnost přeřazení do odpovídajícího stupně vzdělání;
- žák plní povinnou školní docházku
- délka vzdělání-10 let (2 stupně po 5 letech)

Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy

- učební plán: rozumová výchova, smyslová výchova, pracovní a výtvarná výchova, hudební a pohybová výchova, rehabilitační tělesná výchova a disponibilní hodina;
- hodnocení formou slovního a názorného (obrázky, nálepky, sladkosti) motivujícího hodnocení
- vzdělání zajišťují 2 pedagogové, asistent pedagoga, příp. osobní asistent žáka
- třída se naplňuje max. do 6 žáků